

Ülevaade põllumajandusplasti jäätmete kogumise ja hoiustamise nõuete täitmisest

Rene Rajasalu
Keskkonnaamet

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Järelevalve süsteemi kui terviku üle

- Põllumajandusplasti tootjad (*isik, veab majandus- või kutsetegevuse korras Eestisse sisse põllumajandusplasti*);
- Nõuete mittetäitjad (nn *freeriderid*)
- Põllumajandusplasti kasutaja (*põllumajandustootja*);
- Põllumajandusplasti kogujad / käitlejad (*jäätmekäitleja*)

Tootja kohustused

- Andmed PROTOst 2020. a kohta

Ettevõtte	Kogumise määr (%)	Ringlussevõtu määr (%)	Taaskasutamise määr (%)	Kõrvaldamine (t)
Verdon Agri OÜ	21,36	36,4	36,4	2
Scandagra Eesti AS	69,75	89,8	89,8	34,184
AS Baltic Agro	37,39	23,6	77,7	37,403
SLIPEST OÜ	47,55	93,5	93,5	4,66
Osaühing Starter ST	89,52	81,0	81,0	3,266
SE Tehnikakeskus OÜ	8,21	100,0	100,0	
Agroshop OÜ	0,00	0,0	0,0	
	50,97	68,0	84,2	0

Põllumajandusplasti kasutajad - küsimustik kontrollis

1. Kelle käest olete ostnud/ostate põllumajandusplasti tooteid (silopallikile, silokattekile, kiletunnel, kattevõrk ja plastnõör)?
2. Kas põllumajandusplasti ostmisel või muul ajal on tootja jaganud teavet põllumajandusplastist tekkinud jäätmete hoiustamise nõuete ja tagastusvõimaluste kohta? Kui jah, siis millist infot tootja ning millisel kujul?
3. Kas seda infot olete saanud muudest allikatest? Millistest?
4. Kuidas hoiustate põllumajandusplastist tekkinud jäätmeid? Kas kogutakse lahus muudest jäätmetest ja välditakse selle saastumist teiste jäätmetega? Kas eraldi kogutakse silopallikile, aunakile, pallinõör ja võrk?
5. Kui tihti annate üle põllumajandusplastijäätmeid? Kas viib need ise kogumispunkti või toimub kokku kogumine tekkekohas tootja või jäätmekäitleja poolt?
6. Kui kogumine on toimunud/toimub tekkekohal, kas on pidanud tasuma jäätmete transpordi eest?
7. Kas on olnud viimasel kahel aastal probleeme põllumajandusplasti jäätmete tagastamisega? Kui jah, siis milliseid probleeme ja millise tootjaga?
8. Kas on pöördunud probleemide tekkides (sh tasu transpordi eest) tootja (või mõne muu asutuse) poole lahenduse leidmiseks?

Põllumajandusplasti kasutajad (54) – kellelt ostetakse põllumajandusplast

Põllumajandusplast ostetakse Eesti tootjatelt. Kõik nimetatud tootjad (v.a üks) on registreeritud PROTO-s.

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - teabe jagamine tootja poolt

- Ligikaudu pooltel juhtudel ütleb põllumees, et on tootjalt hoiustamise ja tagastusvõimaluste kohta infot saanud. Teavet saadakse kodulehelt, müügiesindajalt, telefoni teel, meili teel, sõlmitud lepingus on välja toodud. Kümnel juhul on märgitud, et pole tootjalt teavet saanud.
- *JäätS § 26⁸. Probleemtoote kasutaja teavitamine ja teabekampania korraldamine*

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kas infot on saadud muudest allikatest

- KeA poolt koostatud juhise Inspektoritelt saadud info.
- Teistelt loomapidajatelt.
- ise uuritud Internetist <https://www.envir.ee/pollumajandusplast-ja-pollumajandusplasti-jaatmed>
- Infot saadud õppepäevadelt
- Seadusest
- Maalehe artikkel
- EPKK (Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda) saadab pidevalt infot ja jagab teavet infopäevadel.

Põllumajandusplasti kasutajad (54) –

- Kuidas toimub põllumajandusplasti hoiustamine?
 - Kui tihti antakse põllumajandusplasti üle
-
- Silokile ja võrk sorteeritakse ning hoiustatakse eraldi (big-bagidesse, eraldi hunnikutesse). Enamjaolt on kogumiskohad õues. Eraldi kogumise osas ollakse teadlikud ja aina enam vaadatakse, et võimalikult puhtalt koguda. Mõningad tõid välja, et silojääkidega põllumajandusplast viiakse juba ise jäätmejaama ning ei tellita tootjalt vedu.
 - Põllumajandusplastijäätmeid antakse üle vastavalt vajadusele. Üldjuhul toimub see vähemalt 1 x aastas. Mõningatel juhtudel toimub see 2-3x aastas. On juhuseid kus on antud 2-3 aasta tagant. Pikem periood on tingitud üldjuhul sellest, et tagasiandmine on probleemne (tootja pole järgi tulnud). Kolm juhust oli ka sellist, kus pole veel järgi tellitud, kuna on alustavad ettevõtted.

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kuidas toimub põllumajandusplasti hoiustamine?

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kuidas toimub põllumajandusplasti hoiustamine?

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kuidas toimub põllumajandusplasti hoiustamine?

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kuidas toimub põllumajandusplasti hoiustamine?

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kuidas toimub põllumajandusplasti hoiustamine?

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kuidas toimub põllumajandusplasti hoiustamine?

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kui kogumine on toimunud/toimub tekkekohal, kas on pidanud tasuma jäätmete transpordi eest?

- Küsimustiku põhjal 54-st vastanust 18 juhul on pidanud transpordi eest tasuma ja 12 juhul pole tasu küsitud. Tekib küsimus, miks ühtedelt küsitakse ja teistelt mitte. 15 ettevõtet olid sellised, kes põllumajandusplasti on oma kuludega jäätmejaama/ prügilasse/ mõnele teisele jäätmekäitlejale üle andnud. Kohati toodi välja, et nii on lihtsam. Mõningate juures on tasu koht märkimata jäänud.
- Ühe tootja puhul on märgitud, et temaga lepinguid sõlmides tuleb arvestada, et nemad ei kogu ega vii jäätmeid ära.
- Kui endal on pealelaadimisvõimalus, ei pea transpordi eest tasuma.

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kas viimasel kahel aastal on probleeme põllumajandusplasti jäätmete tagastamisega?

- Oli ettevõtjaid, kes ütlevad, et neil tootjatega koostöö on hea ning probleeme ei ole.
- Peamiseks probleemiks on, et tootjad ei võta põllumajandusplastijäätmeid tagasi (mõnel ootavad jäätmed juba mitmendat aastat). Mõned ei julge suurte arvete tõttu ühendust võtta ning kohati viivad lõpuks ise omakuludega jäätmejaama. Teinekord on ootejärjekorrad väga pikad ning kui juhtub olema tellimusringis viimaste seas, siis ei mahu kõik silokiled peale.
- Pidevaks probleemiks jäätmete transport. Tellitakse tühi auto, kuid tihti jõuab nendeni põllumajandusplasti jäätmeid koguv auto täis koormaga.
- Pidevaks probleemiks jäätmete transport. Tellitakse tühi auto, kuid tihti jõuab nendeni põllumajandusplasti jäätmeid koguv auto täis koormaga.

Põllumajandusplasti kasutajad (54) - Kas viimasel kahel aastal on probleeme põllumajandusplasti jäätmete tagastamisega?

- ei andnud põllumajandusplasti üle, kuna ettevõtte küsis transpordi eest raha. Peale Keskkonnaameti selgitust, et kui kogumiskohta maakonda pole loodud, peab tootja transpordi eest siiski ise maksma, mitte jäätmete üleandja, võttis ettevõtte tootjaga põllumajandusplasti üleandmiseks ühendust. Selgub, et peab täitma tellimuslehe (järjekorrad on pikad), kuid transpordikulu sel korral ei nõuta.
- Firmad, kes on meile põllumajandusplasti müünud ei ole huvi tundnud selle kogumispunkti viimisest.
- Tootja arve peal on kirjas jäätmemaks/tasu, kuid jäätmeid ära ei viinud.
- Peale üleandmise sooviavaldust on ooteaeg sageli ikka üüratult pikk. Lisaks ei tehta mõnest sooviavaldusest väljagi.

Põllumajandusplasti kogujad / käitlejad

Põllumajandusplasti kogujad / käitlejad

Põllumajandusplasti kogujad / käitlejad

Põllumajandusplasti kogujad / käitlejad

Põllumajandusplasti kogujad / käitlejad

Põllumajandusplasti kogujad / käitlejad

- Jäätmekäitleja ja tootja vahelise leping sätestab, et põllumajandusplasti jäätmete käitlemisel avastatud liigiti kogumise nõudest kõrvale kaldumisest tingitud kulud katab põllumajandusplasti kasutaja ning lepingu objektina mitte käsitletavaid jäätmepid ei arvestata põllumajandusplasti jäätmepid koguste hulka (võõrised jms).
- Põllumajandusplasti jäätmepid loetakse taaskasutusse või ringlusse võetuks, siis kui need on üle antud plastijäätmepid reaalsele taaskasutusse või ringlusse võtjale ning plastijäätmepid on ka reaalselt taaskasutatud. St et kui kogutud põllumajandusplasti jäätmepid ainult sorditakse, kuid ei anta üle lõppkäitlejale, siis neid põllumajandusplasti jäätmepid ei saa lugeda taaskasutusse või ringlusse võetuks.

Põllumajandusplasti kogujad / käitlejad

- Jäätmekäitleja ja tootja vahelise leping sätestab, et põllumajandusplasti jäätmete käitlemisel avastatud liigiti kogumise nõudest kõrvale kaldumisest tingitud kulud katab põllumajandusplasti kasutaja ning lepingu objektina mitte käsitletavaid jäätmeid ei arvestata põllumajandusplasti jäätmete koguste hulka (võõrised jms).
- Põllumajandusplasti jäätmed loetakse taaskasutusse või ringlusse võetuks, siis kui need on üle antud plastijäätmete reaalsele taaskasutusse või ringlusse võtjale ning plastijäätmed on ka reaalselt taaskasutatud. St et kui kogutud põllumajandusplasti jäätmeid ainult sorditakse, kuid ei anta üle lõppkäitlejale, siis neid põllumajandusplasti jäätmeid ei saa lugeda taaskasutusse või ringlusse võetuks.
- Põllumajandusplasti jäätmed sorteeritakse ning suunatakse pressimisele. Pressimise järgselt tekkinud „pallid“ hoiustatakse ning seejärel transport Eestist välja.

Nõuete mittetäitjad (nn *freeriderid*)

Üks põllumajandusettevõtja märkis ära, et tema on põllumajandusplasti Leedust tellinud. Ühe põhjusena ütleb, et viimased paar aastat pole saanud Eesti tootjatele silokile üle anda. Teise põhjusena, et Leedus on kile soodsam. Ettevõtja kogub plastijäätmeid puhtalt big-bagidesse ja varju alla. Jäätmed antakse tasuta eest üle jäätmejaama.

TÄNÄN!